

UVOD

Proces društvene reprodukcije danas nije ograničen držvnim granicama jedne zemlje. Ovaj proces započinje u jednoj zemlji da bi se nastavio u drugoj te možda završio u trećoj. Prije industrijske revolucije najveći dio proizvoda bio bi utrošen ne izlazeći na tržište, znači da su ga trošili sami proizvođači. Nije postojala izrazita podjela na sektor proizvodnje i sektor potroješnje, već je postojao samo jedan sektor. Društvenom podjelom rada intenzivirala se trgovina, tržište je postajalo sve veće i širilo se van granica jedne zemlje. Kako je jedna od karakteristika međunarodne trgovine i postojanje različitih monetarnih sistema koji podrazumjevaju i različite valute bilo je neophodno osmisliti takve sisteme plaćanja koji će omogućiti i onima koji kupuje ali i onima koji prodaju lakše plaćanje uvezene robe odnosno naplatu te robe. Zbog toga se pojavio veći broj instrumenata međunarodnog platnog prometa koje mogu koristiti učesnici u međunarodnoj razmjeni. Neki od ovih instrumenta su manje i više razvijeni u različitim zemljama. Među najpoznatijim instrumentima su: dokumentarni akreditiv, dokumentarna naplata, doznaka, mjenica, ček, bankarska garancija, kreditno pismo i kreditna kartica.

Osamostaljivanjem Bosne i Hercegovine sve veći broj banaka se uključuje u pružanje različitih usluga u vezi sa poslovanjem i naplatom u i iz inostranstva.

U ovom radu sam pokušao pojasniti samo funkcionisanje međunarodnog platnog prometa u kome se naša preduzeća javljaju i kao prodavci ali i kao kupci različitih proizvoda. Za koji od instrumenata će se opredjeliti učesnici u međunarodnom platnom prometu zavisi isključivo od njihovog međusobnog povjerenja i uslova koji trenutno vladaju na tržištu. Da bi se razumjelo funkcionisanje međunarodnog platnog prometa neophodno je poznavanje pojma međunarodnog platnog prometa. Kao prvo treba naglasiti da se platni promet može podijeliti na unutrašnji i međunarodni platni promet. Unutrašnji platni promet obavljao se preko zavoda za platni promet, ali njegovim ukidanjem obavljanje ove vrste prometa prešlo je na banke. Međunarodni platni promet se obavlja isključivo putem banaka. Platni promet sa inostranstvom se može podijeliti na robni i nerobni platni promet. Robni platni promet se odnosi na ekonomske i finansijske odnose koje karakteriše izvoz robe na inostrano tržište i uvoz robe sa inostranog tržišta. Proces spoljnotrgovinske razmjene mora se posmatrati sa dva aspekta: kroz njegov fizički pokazatelj, koji predstavlja osnovicu za utvrđivanje materijalnog bilansa zemlje i sa aspekta sagledavanja finansijskog efekta prometa u procesu reprodukcije. Svaki komercijalni ugovor koji uvoznik i izvoznik zaključuje sadrži tzv. finansijsku klauzulu koja utvrđuje uslove i način, odnosno instrument likvidacije određenog dužničko-povjerilačkog odnosa (plaćanja). Ako je plaćanje izraženo u novcu, nazivamo ga opštim imenom platni promet.

Platni promet sa inostranstvom se obavlja korištenjem instrumenata platnog prometa koji su upravo i predmet obrade ovog diplomskog rada sa pogledom na rad u NLB BANCI na ovim poslovima.

Prvi dio objašnjava instrumente platnog prometa koji se koriste u međunarodnom platnom prometu. Prikazan je značaj instrumenata platnog

prometa sa inostranstvom te njihove osnovne karakteristike. Poglavlje je započeto sa dokumentarnim akreditivom, a nastavlja se sa dokumentarnom naplatom-inkaso, doznakom, mjenicom, objašnjen je ček, bankarska garancija, kreditno pismo.

Drugi dio govori o praktičnim radnjama i postupcima koje se sprovode u NLB BANCİ u radu sa instrumentima međunarodnog platnog prometa. Obrazloženo je i pojašnjeno šta i kako se radi od dolaska u banku do zaključivanja posla. Naznačeni su uočeni problemi u toku rada sa osobljem NLB BANKA E a koji bi svojim otklanjanjem pomogli u efikasnijem radu.

Treći dio prikazuje priloge nekih od instrumenata međunarodnog platnog prometa sa obrascima koji se koriste u NLB Banci.